

College van burgemeester en wethouders
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Betreft: Gevraagd advies Evaluatie beleidsplan Samen Dichtbij 2018-2020

Nijmegen 27 oktober 2021

Geacht college,

Met onderstaand gevraagd advies reageren wij op de evaluatie van het beleidsplan Samen Dichtbij 2018-2020.

De evaluatie geeft een goed overzicht van de zes centrale thema's waarin de 25 ambities uit het beleidsplan zijn ondergebracht en van de ontwikkeling die daarop de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden. De evaluatie blijft zo echter beperkt tot de hoofdlijnen uit het beleidsplan. Het is goed om die hoofdlijnen vast te houden, maar de adviescommissie stelt vast dat daardoor niet duidelijk wordt of en in hoeverre er vooruitgang is geboekt op de 25 ambities. De evaluatie is zuinig met cijfers en concrete informatie en dat maakt het moeilijk om een goede inschatting te maken van (de uitvoering van) het beleid. Het is dan ook niet overal duidelijk waarop de aandachtspunten en aanbevelingen per thema gebaseerd zijn.

In dit schrijven gaan wij nader in op enkele thema's.

Thema 1- Een sluitend netwerk

Dit thema omhelst 13 deelopgaven voor de ontwikkeling van een integrale keten voor mensen die een vangnet nodig hebben. Het is goed zijn om te lezen dat '97% van de opgaven zijn gerealiseerd of lopen', maar wij zien in een evaluatieverslag graag concreet benoemd wát er is bereikt en waar nog aan gewerkt wordt. Nu ontbreekt dat helaas.

Een vergelijkbaar gemis aan concrete gegevens valt de commissie op bij de bespreking van de ambulantisering. Deze is in 2020 voor 20% gerealiseerd, staat in de evaluatie, en 'de cijfermatige stip op de horizon passen we aan, gelet op de ontwikkelingen binnen de wlz'.

Vraag 1.

De commissie wil graag weten waar die stip eerst lag en waar die nu komt te liggen. Verder missen wij een vermelding van de factoren die deze aanpassing noodzakelijk maken en welke ontwikkelingen binnen de WLZ daarbij spelen.

In het gevraagde advies dat de adviescommissie JMG op 9 oktober 2017 heeft uitgebracht over het beleidsplan, hebben wij melding gemaakt van het expertiseteam dak- en thuislozen. Dit team is een belangrijke vindplaats gebleken voor dak- en thuislozen/verslaafden. Voortgekomen uit de jarenlange spreekuren vanuit de diaconie Nijmegen, heeft het zich het laatste jaar ontwikkeld tot een expertiseteam waar, in samenwerking met de relevante hulpverlening en de huisartsen van de Praktijk Buitenzorg, een plek is gecreëerd waar de doelgroep laagdrempelig wordt ontvangen en waar in een heel vroeg stadium hulpverlening kan worden opgestart, om zo preventief een verder afglijden van de personen te voorkomen. Daarnaast voorziet het team in een uitgesproken behoefte aan lotgenoten contact/ondersteuning omdat er nauwelijks andere verbindingen wordt gemaakt met initiatieven in de wijk. Dit expertiseteam kan dan ook een centrale partner zijn in een sluitend netwerk. In het beleidsplan en in de evaluatie wordt dit team echter niet vermeld.

Advies 1. De adviescommissie adviseert dan ook om het expertiseteam in de evaluatie op te nemen, evenals de opvang van de lacune die is ontstaan door het vertrek van de diaconie uit het expertiseteam.

Met het vertrek van de diaconie uit het expertiseteam wordt het team nu uitsluitend nog geraadpleegd voor medisch consulten. Hiermee is binnen de aanpak Preventie-Opvang-Herstel een lacune ontstaan waarvoor wij uw aandacht vragen vanuit het oogpunt van preventie. Een aanbod zoals het team dat kan bieden naast de huidige intramurale 24-uurs opvang is dan ook gewenst.

Terecht wordt in de evaluatie aandacht gevraagd voor Housing First. Dit betreft een evidenced-based effectieve aanpak van dakloosheid. Volgens branchevereniging Valente is er bij 80% van de deelnemers sprake van duurzaam wonen (> 5 jaar). Een sterk contrast met het beeld in steden als Utrecht en Den Haag waar gebruikers van de maatschappelijke opvang voor 50% recidiverend dakloos zijn.

Advies 2. De adviescommissie adviseert om samen met woningcorporaties en regiogemeenten sterker in te zetten op Housing First en hiermee de huidige capaciteit van circa 10 woningen per jaar substantieel te vergroten.

Het convenant Weer Thuis draagt bij aan de ambulantisering van de GGz en uitstroom uit de Maatschappelijke Opvang. In het eerdere advies ten behoeve van het beleidsplan 2018-2020 hebben wij er melding van gemaakt dat de overgang van dagelijkse zorg en ondersteuning in het kader van Beschermd Wonen naar wonen met ambulante zorg en dienstverlening groot is. Het gegeven dat deze overgang voor sommige mensen té groot is, heeft mede geresulteerd in nieuwe aanmeldingen bij de Regieteams (dreigende uithuiszetting kwetsbare burgers).

Advies 3. De adviescommissie adviseert om de uitrol van Weer Thuis goed te monitoren en om daar ook een cliënttevredenheidsonderzoek bij te betrekken, alsmede maatregelen te nemen die nodig zijn om recidive te voorkomen. De adviescommissie wil graag betrokken worden bij de opzet van de wijze van monitoren en de maatregelen die genomen zullen worden ter voorkoming van recidive.

De WvGGz maakt het burgers mogelijk om een melding te doen bij het Loket Bijzondere Zorg. Het valt op dat hiervan weinig gebruik wordt gemaakt, ondanks de voortgaande ambulantisering. Het zijn met name de professionals die gebruik maken van de veranderende wet- en regelgeving.

Advies 4. De adviescommissie adviseert te onderzoeken of familie/naastbetrokkenen voldoende geïnformeerd zijn over de mogelijkheid om bij een crisis zelf een melding te doen bij het loket Bijzondere Zorg en wat dat loket dan kan betekenen. Als blijkt dat familie en naast betrokkenen onvoldoende geïnformeerd zijn, adviseert de commissie om stappen te ondernemen om belanghebbenden beter te informeren. De adviescommissie wil graag geïnformeerd worden over de wijze waarop dit gebeurt.

Thema 2 - Wonen

De adviescommissie juicht het toe dat uitstroom vanuit intramurale voorzieningen wordt gefaciliteerd op basis van prestatieafspraken met de woningcorporaties. Met de uitstroom uit voorzieningen moet er, zoals in het beleid is vastgesteld, ook sprake zijn van een zorgcontinuüm. In het kader van Weer Thuis zijn er voorbeelden van een onderbreking in de zorg en/of wisseling van zorgaanbieder door het afschalen van de zorg.

Advies 5. De adviescommissie adviseert om gelijk aan de duur van de woonovereenkomst twee jaar Beschermd Thuis te faciliteren. Hiermee wordt uitstromers de mogelijkheid geboden om ten minste voor de duur van de woonovereenkomst ook ongepland een beroep te kunnen doen op zorg wanneer dat nodig is en zwaardere of meer zorg voorkomen.

Thema 3 - Werk en Dagbesteding

Bij Individuele Plaatsing en Steun (IPS) staat de werkwens van de cliënt centraal. Dat IPS een wezenlijke bijdrage levert aan het vinden en behouden van werk voor mensen behorend tot de EPA doelgroep (Ernstige Psychiatrische Aandoening) wordt gestaafd door recent onderzoek van kenniscentrum Phrenos in opdracht van SZW. De commissie is dan ook zeer verheugd dat er extra middelen worden ingezet om in de toenemende vraag aan IPS trajecten te kunnen voorzien en is volgens ons geheel in lijn met de maatregelen zoals door de VNG vastgesteld in het Breed Offensief. https://www.samenvoordeklant.nl/sites/default/files/factsheet_overzicht_maatregelen_breed_offensief.pdf

De adviescommissie acht het een positieve ontwikkeling dat de Gemeente Nijmegen de IPS trajecten ook beschikbaar stelt voor burgers met een IAOW- en IAOZ uitkering. Zoals benoemd in de evaluatie gaat het hier om een beperkt aantal burgers. Landelijk vindt er ook een verruiming van de doelgroep plaats van EPA naar vaker voorkomende aandoeningen als angststoornissen, depressie, persoonlijkheidsstoornissen en ADHD.

Advies 6. De IPS trajecten zijn op dit moment enkel en alleen beschikbaar voor mensen die behandeld en/of begeleid worden vanuit een GGz instelling. De adviescommissie adviseert te onderzoeken of deze voorwaarde los gelaten kan worden waarmee de IPS aanpak beschikbaar komt voor mensen met een vaker voorkomende aandoening die momenteel geen behandeling/begeleiding ontvangen maar wel een werkwens hebben met een ondersteuningsvraag. Het gaat hierbij onder meer om mensen die al een behandel- en/of begeleidings traject doorlopen hebben en dus al verder zijn in het persoonlijk- en maatschappelijk herstel proces. Zij komen nu niet in aanmerking voor een IPS aanpak die aansluit op zowel de doelgroep als ondersteuningsvraag en die bewezen effectief is. De adviescommissie wil graag geïnformeerd worden over de wijze van het uitvoeren van het onderzoek en de resultaten daarvan.

Thema 5 - Inkomen en Schuldhulpverlening

De ambitie zoals geformuleerd in het beleidsplan is om een soepele overgang mogelijk te maken van beschermd wonen naar zelfstandig wonen, ook op financieel gebied. Korte lijnen tussen cliënt, hulpverlener en inkomensondersteuning en budgetbegeleiding zijn hierbij onontbeerlijk. Deze verbinding komt echter niet vanzelf tot stand.

Advies 7. De commissie adviseert om meer sturing te geven aan het tot stand komen en onderhouden van goede verbindingen tussen betrokken domeinen, instanties en professionals.

Goede verbindingen en korte lijnen zijn ondersteunend aan de cliënt en begeleider en komen de voortgang ten aanzien van de uitstroom ten goede. Ter toelichting: een medewerker van een instelling voor Beschermd Wonen heeft, zoals al verondersteld in de evaluatie van het beleidsplan, meestal geen relatie met het Loket Bijzondere Doelgroepen. Dit is gericht op dak- en thuislozen. Bij navraag is het de adviescommissie gebleken dat men bij het Loket Bijzondere Doelgroepen geen weet heeft van de rijksregeling Terugkeer in de Maatschappij. Deze regeling genereert financiële mogelijkheden voor de cliënt om uit te stromen naar (begeleid-) zelfstandig wonen.

Advies 8. De adviescommissie maakt van de gelegenheid van dit gevraagde advies gebruik om extra aandacht te vragen voor de energiearmoede en de oplopende lasten voor inwoners. De extra kosten kunnen complicaties opleveren in termen van armoede, (psychische-) gezondheid en huisvesting. De commissie wil graag geïnformeerd worden over welke stappen op dit moment door de gemeente worden ondernomen om aan deze actuele problemen aandacht besteden en oplossingen te bieden.

Thema 6 - Organisatorische onderwerpen

De realisatie van de Centrale Toegang Beschermd Wonen (CTBW) en in een later stadium de CTMO (Maatschappelijke Opvang) zal een positieve impact hebben op de in-, door- en uitstroom in relatie tot betreffende voorzieningen. De centrale toegang werkt samen met de voorzieningen en faciliteert de zogenaamde cliëntreis. Hiermee wordt voorkomen dat mensen langer dan noodzakelijk gebruik maken van de opvang. Zo kunnen de mensen die dit het hardst nodig hebben toegang krijgen tot onderdak.

Advies 9. De commissie juicht deze ontwikkeling toe, maar vraagt tevens om ervoor te waken dat gebruikers van voorzieningen voldoende tijd krijgen om hun eigen doelen te formuleren, ter wille van hun persoonlijk- en maatschappelijk herstel. Dit houdt in dat er niet te zeer wordt gestuurd op voorwaarden voor door- en uitstroom.

Vriendelijke groeten,

Sandra de Vries
voorzitter adviescommissie JMG

Adviescommissie JMG
secretaris F. Eliëns, MO10
postbus 9105
6500 HG Nijmegen
f.eliens@nijmegen.nl